

A.1 ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο κείμενο αυτό ο συγγραφέας παρουσιάζει την αξία των αρχαίων ελληνικών μνημείων και την αναγκαιότητα ανάδειξής τους. Αρχικά συσχετίζει τα μνημεία αυτά με τη δημοκρατία και τη συμμετοχή στα κοινά. Επιπρόσθετα θεωρεί το θέαμα που παρείχαν οι θεατρικοί χώροι βασικό ψυχαγωγικό και πολιτισμικό προϊόν. Επίσης, το αρχαίο θέατρο συνιστά ευκαιρία επικοινωνίας του παρόντος με το παρελθόν. Παρατηρούνται όμως προβλήματα εξαιτίας των φθορών που υπέστησαν τα μνημεία αυτά. Ο συγγραφέας ωστόσο πιστεύει στην ανάγκη αξιοποίησης, προστασίας και καταγραφής τους προκειμένου να βιώσουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά. Επομένως απαιτούνται κοινές προσπάθειες από πνευματικούς ανθρώπους, επιστήμονες και πολιτικούς ώστε να χρησιμοποιηθούν οι χώροι αυτοί δημιουργικά, ενώ οι πολίτες μέσα από την αύξηση των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και την δραστηριοποίησή τους μπορούν να συντελέσουν στην ουσιαστική προστασία τους.

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Ο συγγραφέας συσχετίζει τους αρχαίους θεατρικούς χώρους με τη δημοκρατία.

ΣΩΣΤΟ

β. Ο συγγραφέας θεωρεί το αρχαίο θέατρο διασκέδαση και όχι πραγματική ψυχαγωγία.

ΛΑΘΟΣ

γ. Κατά τον συγγραφέα, δεν θα πρέπει σήμερα να γίνονται θεατρικές παραστάσεις στα αρχαία θέατρα.

ΛΑΘΟΣ

δ. Ο συγγραφέας δεν θα συμφωνούσε με τη διοργάνωση σύγχρονων μαθητικών αγώνων ρητορικής σε ένα αρχαίο βουλευτήριο.

ΛΑΘΟΣ

ε. Κατά τον συγγραφέα, η χρήση των αρχαίων θεάτρων σε σύγχρονες εκδηλώσεις μπορεί να συμβάλει στην προστασία και ανάδειξή τους.

ΣΩΣΤΟ

ΝΕΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

B2. α) Να βρείτε τους τρόπους ανάπτυξης της έβδομης παραγράφου του κειμένου (*Η καταγραφή ... αυτού του πλούτου*) και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί συνδυασμό μεθόδων για την ανάπτυξη της έβδομης παραγράφου.

- Αίτια/Αποτελέσματα, καθώς γίνεται λόγος για το αποτέλεσμα που θα προκύψει από την καταγραφή όλων των μνημείων. Διαίρεση, καθώς μας δίνει τις υποκατηγορίες των μνημείων

- (διαιρετέα έννοια). (Είδη της διαίρεσης: «πολύ γνωστά», «λιγότερο γνωστά», «εντοπισμένα αλλά μη ερευνημένα» και «εκείνα τα οποία γνωρίζουμε ακόμη την ύπαρξη μόνο από αρχαίες μαρτυρίες»)
- Παραδείγματα: «Δηλαδή την ιστορία τους ... ή απλής ανάδειξής τους».

β) Να αντικαταστήσετε τις διαρθρωτικές λέξεις-εκφράσεις με άλλες (λέξεις-εκφράσεις) που να διατηρούν τη συνοχή του κειμένου:

Πρώτα απ' όλα (στη δεύτερη παράγραφο): πρωτίστως, πρωτευόντως
παράλληλα (στην έκτη παράγραφο): ταυτόχρονα, επιπροσθέτως
εξάλλου (στην ένατη παράγραφο): άλλωστε, επιπρόσθετα

B3. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

Εκτυλίσσεται: διαδραματίζεται, εξελίσσεται, διεξάγεται
Κατάλοιπα: απομεινάρια, λείψανα, υπολείμματα
Επιδίωξη: στόχος, σκοπός, φιλοδοξία
Προσέγγιση: σύγκλιση, εγγύτητα, πλησιάσματος
Ολοκληρωμένη: πλήρη, συγκροτημένη, άρτια

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

Αναπτυσσόταν: συμπτυσσόταν, συρρικνωνόταν, έφθινε, παρήκμαζε
Δράση: αδράνεια, ακινησία, στασιμότητα, απραξία
Ερευνημένων: ανεξερεύνητων, αχαρτογράφητων.
Γνωρίζουμε: αγνοούμε
Ανάδειξης: υπονόμησης, υποβάθμισης, υποβιβασμού

B4. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση της διπλής παύλας στην παρακάτω περίπτωση:
–των πολύ ... αρχαίες μαρτυρίες– (στην έβδομη παράγραφο)

Η διπλή παύλα χρησιμεύει για να απομονωθεί μια φράση με την οποία ο συγγραφέας επεξηγεί και συμπληρώνει τα προαναφερθέντα. Συγκεκριμένα, διασαφηνίζει πλήρως τι εννοεί λέγοντας «μνημεία», δίνοντας κατατοπιστικές διευκρινήσεις, ώστε να αποφύγει τυχόν ασάφειες.

β) Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο κείμενο; Να δικαιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα.

Ο συγγραφέας επέλεξε να γράψει σε γ' ενικό – γ' πληθυντικό πρόσωπο, για να προσδώσει στο κείμενό του αντικειμενικότητα και εγκυρότητα. Η γραφή του έτσι χαρακτηρίζεται από ρεαλισμό και το ύφος του κρίνεται σοβαρό και επίσημο. (Το κείμενό του δημοσιεύεται σε συλλογικό τόμο και σ' αυτό παρουσιάζονται θέσεις και προτάσεις με στόχο την ένταξη του αρχαίου θεάτρου στη σύγχρονη ζωή.)

Γ1. Σε ομιλία που θα εκφωνήσετε σε ημερίδα του Δήμου σας με θέμα «Προστασία και αξιοποίηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς», να εκθέσετε τις απόψεις σας (500-600 λέξεις) σχετικά με:

α) τους λόγους για τους οποίους πρέπει το ευρύ κοινό να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς

β) τις δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με αυτά.

Μονάδες 40

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κυρίες και κύριοι,

πρόσφατες είναι οι ανακαλύψεις των αρχαιολόγων στο χώρο της Αμφίπολης και η προσπάθεια εύρεσης της αιτίας δημιουργίας του. Μάλιστα, το γεγονός αυτό προκάλεσε εντάσεις και διαφωνίες ανάμεσα στους ειδικούς επιστήμονες, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, που παρακολουθούσε έκπληκτο από τα μέσα ενημέρωσης τις διαμάχες αυτές. Το χαρακτηρίζω έκπληκτο, κυρίες και κύριοι, διότι η ουσία δεν εντοπίζεται στην αρχαιολογική και μόνο ανακάλυψη, αλλά στη σχέση μας με τον πολιτισμό μας και τα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Γι' αυτό, λοιπόν, θα προσπαθήσω να εντοπίσω στην ομιλία αυτή τους λόγους για τους οποίους πρέπει να πλησιάσουμε και να γνωρίσουμε ουσιαστικά τους χώρους αυτούς.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ (λόγοι για τους οποίους πρέπει το ευρύ κοινό να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς)

- Προσφέρουν στον άνθρωπο ανεκτίμητα αισθητικά βιώματα, εκλεπτύνουν τα αισθητικά του κριτήρια, εξευγενίζουν την ύπαρξή του, καθώς αποτελούν την έκφραση του ωραίου και του ιδεώδους.
- Διαπαιδαγωγούν, αναπτύσσοντας τις αιώνιες αισθητικές αξίες (κάλλος, μέτρο, αρμονία, συμμετρία) ή και αναδεικνύουν νέες. Αυτό συμβαίνει διότι υποβάλλουν συναισθήματα,

προκαλούν συνειρμούς, προβληματίζουν και διδάσκουν. Οξύνεται η κρίση μας, διαμορφώνεται ολοκληρωμένη άποψη για την έννοια της ιστορικής εξέλιξης και αλλαγής.

- Η γνωριμία, επίσης, συμβάλλει στην κατανόηση και στην αφομοίωση του ελληνικού πολιτισμού. Μαθαίνουμε να εκτιμούμε την αξία τους, να απολαμβάνουμε την παρουσία τους, να τα συνδέουμε με τη ζωή και να νιώθουμε την ανάγκη να τα σέβονται, να τα προβάλλουμε και να προστατεύουμε. Ουσιαστικά μαθαίνουμε μαχόμαστε για την προάσπιση της πολιτιστικής μας ιδιαιτερότητας και ανεξαρτησίας. Έτσι βοηθούν στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας ενός λαού.
- Αποτελεί μέσο για τη γνωριμία του παγκόσμιου πολιτισμού, ο οποίος έχει επηρεαστεί από τον αρχαίο ελληνικό.
- Συμβάλλει στη διατήρηση και την ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας, καθώς τα μνημεία είναι εθνική περιουσία και καύχημα ενός λαού. Μας υπενθυμίζουν ποιοι είμαστε και από πού ερχόμαστε. Προσεγγίζουμε το διπλανό μας και καλλιεργούμε το αίσθημα της συλλογικότητας.
- Αντλούμε γνώσεις, πείρα, έμπνευση και με τη γνώση αυτή αντιμετωπίζουμε ευκολότερα μελλοντικούς κινδύνους, καθώς καλλιεργούμε ευρύτερα το πνεύμα μας.
- Διδασκόμαστε ήθος και τους δημοκρατικούς θεσμούς. Κατανοούμε πως όλα αυτά αντανακλούν την ιδεολογία, την οικονομική και κοινωνική κατάσταση καθώς και το πολίτευμα που επικρατούσαν την εποχή που δημιουργήθηκαν.
- Η γνωριμία αυτή μας παρέχει πρότυπα των οποίων η δράση και η σκέψη επηρέασαν τον παγκόσμιο πολιτισμό.
- Συνειδητοποιούμε τις πολιτιστικές αλληλεπιδράσεις και σεβόμαστε τον πολιτισμό των άλλων λαών.
- Κατανόηση του ρόλου τους στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον και ουσιαστική αξιοποίησή τους με σκοπό την προσπάθεια προσέλκυσης επισκεπτών/τουριστών. Ουσιαστικά ενίσχυση του «αρχαιολογικού τουρισμού».

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Αγαπητοί συνδημότες, καταδεικνύεται, επομένως, η σημασία και η αξία των μνημείων και των χώρων ευρύτερα στην ατομική μας και συλλογική μας υπόσταση. Η επαφή, όμως, με αυτά δεν είναι γόνιμη στη

σύγχρονη εποχή λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής, του προτύπου της ευδαιμονίας μέσα από τα υλικά αγαθά, της απουσίας της αισθητικής αγωγής στα σχολεία και πολλούς ακόμα λόγους. Σκοπός μας, τούτέστιν, πρέπει να γίνει η δραστηριοποίηση των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων και η εξοικείωσή μας με τους πολιτισμικούς αυτούς χώρους.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

- Άμεση βιωματική σχέση με το παρελθόν. Τη δυνατότητα αυτή προσφέρει η επίσκεψη, η συστηματική εξέταση και γνώση των μνημείων.
- Αναβάθμιση του ρόλου των εκπαιδευτικών εκδρομών, ώστε να μην αντιμετωπίζονται από τους μαθητές ως ανούσιες περιπλανήσεις ή ευκαιρίες απόδρασης από το μάθημα, αλλά ως πηγές γνώσης και ουσιαστικής επαφής με τα μνημεία του τόπου τους. Απαραίτητη, επομένως, θεωρείται η προετοιμασία (project) και η ενεργητική θέαση.
- Συμμετοχή σε δραστηριότητες προστασίας και συντήρησης των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της τέχνης και συνειδητοποίηση ότι ο αγώνας για την διατήρηση της πολιτιστικής μας ταυτότητας δεν είναι ανεξάρτητος από τον αγώνα για τη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας: την κυρία ευθύνη για την επίτευξη του στόχου αυτού φέρει η πολιτεία, όμως και το κάθε άτομο χωριστά οφείλει να αντιμετωπίζει τα αρχαία μνημεία ως «πόρους μνήμης» και όχι μόνο ως «πόρους χρήματος».
- Χρηματοδότηση καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων από την πολιτεία και από ιδιωτικούς φορείς:
- Συμμετοχή σε ομάδες εκμάθησης βασικών μορφών τέχνης (θεάτρου, γλυπτικής, ζωγραφικής κτλ) και διοργάνωση αντίστοιχων εκδηλώσεων ή διαγωνισμών από τους δήμους.
- Με βάση τις γνώσεις τους οι πολίτες και ιδιαίτερα οι μαθητές πρέπει να ενθαρρύνονται και να αποτολμήσουν την προσωπική τους αισθητική έκφραση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κυρίες και κύριοι, σε μια χώρα, όπως η Ελλάδα, με την τεράστια πολιτισμική κληρονομιά είναι απολύτως φυσιολογικό να εγείρονται ερωτήματα για την αξία της και την επαφή μας με αυτήν. Καλούμαστε, όμως όχι μόνο να την γνωρίσουμε και να την πλησιάσουμε, αλλά, κυρίως να την ενσωματώσουμε στη σύγχρονη μας πραγματικότητα και να την αξιοποιήσουμε δεόντως.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα για το χρόνο και την προσοχή σας.

Επιμέλεια: Θεοδώρου Βασίλειος, Κούνος Λουκάς, Νταρίδης Ιωάννης